

BASIN BİLDİRİSİ

Deprem ve Ruh Sağlığı: Stresle Başa Çıkma ve Toplumsal Dayanışma Çalıştayı Sonuç Bildirgesi

Malatya, 6 Ağustos 2024 – Malatya Turgut Özal Üniversitesi ev sahipliğinde ve Kilis 7 Aralık Üniversitesi işbirliğiyle düzenlenen "Deprem ve Ruh Sağlığı: Stresle Başa Çıkma ve Toplumsal Dayanışma" konulu çalıştay, 03-04 Haziran 2024 tarihlerinde başarıyla gerçekleştirildi. Çalıştayda, deprem sonrası ruh sağlığı, stres yönetimi ve toplumsal dayanışma konularında önemli hususlar tartışılarak çözüm önerileri geliştirildi.

Bu çalıştayı, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde stresle başa çıkma yöntemlerini ele alarak, afet sonrasında daha dayanıklı ve bilinçli bir toplum inşa etmeye katkı sağladığı düşünülmektedir. Ayrıca, toplumsal dayanışmanın önemi ve bu dayanışmanın nasıl güçlendirilebileceği konularındaki tartışmalar ile ileride karşılaşılabilecek afet durumlarına daha hazırlıklı olunması konusunda yol gösterici olacağı vurgulandı.

Çalıştay sonrasında, iki üniversitemizin düzenleme kurulunun tüm oturumları titizlikle değerlendirmeleri sonucunda elimizdeki bu sonuç bildirgesi hazırlanmıştır ve bu, özverili bir çalışma sürecinin ardından gerçekleşmiştir.

Sayın Valimizin ve Sayın Rektörlerimizin açılış konuşmasıyla başlayan çalıştay, iki ana oturum ile değerlendirme ve kapanış oturumlarıyla devam etti. Ayrıca katılımcıların konteyner alan ziyaretleri ile çalıştay sonlandırıldı.

Çalıştayda öne çıkan önemli sonuçlar ve öneriler aşağıda belirtilmektedir:

1. Depremin Beklenmedik Etkileri:

- Depremin büyüklüğü ile sonuçlarının beklenmedik olduğu ve bu nedenle mevcut planların yetersiz kaldığı vurgulandı.
- Kriz yönetiminin her birey tarafından öğrenilmesi gerektiği ifade edildi.

2. Bina İnşaatları ve Altyapı:

- Binaların yeryüzü koşulları göz önünde bulundurularak inşa edilmesi gerektiği belirtildi.
- Malatya'da su sorunu ile çöp toplama konusunun halk sağlığı açısından önem arz ettiği ifade edildi.

3. Geçici Yerleşim Alanları:

- Yaşlılar, çocuklar (özel gereksinimli bireyler ayrıca ele alınmak üzere) ve kadınlar için sosyal alanların yetersiz olduğu ve bu alanların artırılması gerektiği dile getirildi. Şehir imar edilirken, toplumu ihmal etmemenin ve özellikle çocuklara yönelik yatırımlar yapmanın, gelecekteki büyük sorunların önüne geçmek için hayati önem taşıdığı vurgulandı.

4. Sağlık ve Hijyen:

- Bulaşıcı hastalıklarla mücadele hizmetlerinin artırılması gerektiği vurgulandı.
- Deprem sonrası süreçte N95 maskelerinin kullanılması gerektiği ifade edildi.

5. Psikolojik Destek ve Eğitim:

- Deprem sonrası sağlanan psikolojik ilk yardım ve manevi destek hizmetlerinin, insanların büyük bir rahatlama hissetmesine yardımcı olduğu ve bundan dolayı söz konusu hizmetlerin sürekliliğinin sağlanmasının önemi dile getirildi.
- Psikolojik ilk yardım eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve bireylerin eğitilmesinin önemi vurgulandı. Psikolojik ilk yardım verenlerin desteklenmesi gerektiği üzerinde duruldu.
- Psikolojik destek verecek yeterli personelin bulunmadığı ve bu alanda uzman sayısının artırılması gerektiği dile getirildi. Sahada görev alan uzman ekiplerin yetersizliği ve süpervizyon desteğinin zor sağlanması gibi konular da önemli birer sorun olarak belirtilmiştir. Bu durumlar, psiko-sosyal destek hizmetlerinin etkinliğini ve erişilebilirliğini olumsuz etkilemiştir.

6. Göçmenler ve Toplumsal Uyum:

- Göçmen ve yerli halk arasında yardımların adil dağıtımına ilişkin algı farklılıkları dikkat çekildi. Ayrıca koordinasyon eksiklikleri ve yardım dağıtımında yaşanan sıkıntılar belirlendi. Bu durum, geniş çaplı afetlerde koordinasyonun ve psiko-sosyal desteğin sürekliliğinin kritik olduğunu öne çıkardı .
- Göçmenler ve yerli halk arasındaki ayrımcı tutumların azaltılması için tedbirlerin alınması gerektiği belirtildi.

7. Koordinasyon ve Bilgilendirme:

- Yardımlar ve psiko-sosyal destek konularında koordinasyon eksikliğinin giderilmesi gerektiği ifade edildi.
- Sosyal medyada yanlış bilgilendirmelerin önlenmesi ve yetkililerin depreme yönelik planlamalarında net ifadeler kullanması gerektiği vurgulandı.

8. Sivil Toplum Kuruluşları:

- Sivil toplum kuruluşlarının afet sonrası süreçte önemli rol oynadığı, ancak plan ve bütçe konularında daha iyi bir koordinasyon gerektiği belirtildi.
- Sivil toplum kuruluşlarının desteği, psiko-sosyal destek çalışmalarının etkinliğini artıran bir husus olarak vurgulandı.

9. Güvenlik ve Erişim:

- Depremi ilk günlerinden itibaren güvenlik sorunlarının yaşandığı ve özellikle madde bağımlılığı konularında yeni önlemlere ihtiyaç duyulduğu dile getirildi.
- Konteyner alanlarında şiddet ve istismar konularının ele alınması gerektiği ifade edildi. Ayrıca, aile içi şiddet ve madde kullanımı gibi sorunlarda artışlar yaşanırken, konteyner kentlerde sosyal alanların eksikliği ve mahremiyet sorunlarına dikkat çekildi.

10. Aidiyet ve Psikososyal Rehabilitasyon:

- Deprem bölgesindeki bireylerin şehirlerine aidiyet duygusunun artırılması için okullarda ve toplumsal alanlarda programlar geliştirilmesi gerektiği belirtildi.
- Güvenlik duygusunun zedelenmesiyle birlikte anlam ve adalet duygularının zarar gördüğü ifade edildi.
- İlk etapta büyük kaygı ve belirsizlik yaşayan depremzedelerde, zamanla kaygı düzeyinde bir azalma gözlemlendiği ifade edildi. Ancak, kalıcı barınma ve şehirleşme konularında hala ciddi kaygıların olduğu dile getirildi.
- Çocukların okul uyumlarında büyük bir sorun yaşanmazken, özel gereksinimli çocukların eğitim süreçlerinin aksadığı vurgulandı.
- Deprem sonrası belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin yüksek olduğu ve bu durumun deprem ve ölüm korkusunu artırdığı ifade edildi. Bu nedenle, belirsizlikle başa çıkma stratejilerine odaklanılmasının ihtiyaç olduğu dile getirildi.

11. Üniversite Öğrencileri

- Deprem sonrası üniversite öğrencilerinin yaşadığı travmalar ve etkileri üzerine yapılan görüşmelerden elde edilen geri bildirimlere dayanarak, öğrencilerin bilhassa ilk bir yıllık süreçte teknolojiye erişim eksikliği, ders çalışma ortamlarının yetersizliği, genç dostu alanların eksikliği gibi sorunlarla karşılaştıkları vurgulandı.
- Ayrıca, deprem sonrası gençlere yönelik çalışmaların yetersizliği, terapilerin farklı kişilere farklı etkiler yapması, stres düzeylerinin artması ve psikolojik sağlamlığın etkilenmesi gibi zorluklar da belirtildi. Bu durumun, öğrencilerde uyku bozuklukları, depresyon, kaygı, korku gibi yoğun duyguların yaşanmasına ve iş bulma kaygısının artmasına neden olduğu ifade edildi.

Çalıştayın sonunda, katılımcılar tarafından bu konularda somut adımlar atılması ve önerilerin hayata geçirilmesi yönünde ortak bir kararlılık sergilendi. Deprem bölgesinde yaşamaya devam edeceğimiz gerçeğiyle, binaların sağlam ve yer yüzüne uyumlu inşa edilmesi, her bireyin ve kurumun kriz yönetimini öğrenmesi gerekliliği vurgulandı. Toplumun dayanışma içinde, ideolojik ve inançsal farklılıkları bir kenara bırakıp birlikte hareket etmesi, psiko-

soşyal desteğin önemini kavrayarak koordineli bir şekilde çalışılması gerektiği belirtildi. Üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve medyanın işbirliği içinde toplumun iyileşmesine katkı sağlaması gerektiği ifade edildi. Malatya Turgut Özal Üniversitesi ve Kilis 7 Aralık Üniversitesi, çalıştayıñ sonuçlarını ilgili kurumlar ve kamuoyu ile paylaşarak, gerekli adımların atılması için çalışmaya devam edeceklerini beyan ettiler.